

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Прев 137/2014
11.12.2014. године
Београд

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Бранка Станића, председника већа, Гордане Ајншпилер Поповић и Јелене Боровац, чланова већа, у спору по тужби тужиоца У. х. а.д. у стечају, кога заступа пуномоћник М.Р., адвокат из Б., против тужене Агенције за приватизацију Републике Србије из Београда, коју заступа пуномоћник А.Т., адвокат из Б., ради утврђења, вредност предмета спора 1.495.000.000,00 динара, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против решења Привредног апелационог суда Пж бр. 5398/13 од 27.03.2014.године, у седници већа одржаној дана 11.12.2014. године, донео је

Р Е Ш Е Њ Е

УКИДАЈУ СЕ решење Привредног апелационог суда Пж бр. 5398/13 од 27.03.2014. године и решење Привредног суда у Београду П бр. 1243/13 од 14.05.2013. године и предмет враћа првостепеном суду на поновни поступак.

Образложење

Решењем Привредног суда у Београду Пбр. 1243/13 од 14.05.2013. године исти суд се огласио ненадлежним за поступање у овом спору и тужбу је одбацио.

Привредни апелациони суд је побијаним решењем Пж бр. 5398/13 од 27.03.2014. године у ставу првом изреке одбио као неосновану жалбу тужиоца и потврдио првостепено решење Привредног суда у Београду, а ставом другим изреке одбио је као неоснован захтев тужиоца за накнаду трошкова другостепеног поступка.

Против другостепеног решења тужилац је изјавио благовремену и дозвољену ревизију због погрешне примене материјалног права.

Тужена агенција је поднела одговор на ревизију предлажући одбачај исте као недозвољене или одбијање као неосноване.

Ревизија тужиоца је дозвољена по одредби члана 420. став 2. ЗПП („Службени гласник РС“ 72/11) који се у конкретном случају примењује.

Врховни касациони суд је испитао побијано решење у границама прописаним одредбом члана 408. ЗПП у вези са чланом 420. став 6. ЗПП и оценио да је ревизија тужиоца основана.

Према утврђењу првостепеног суда спор је у конкретном случају проистекао из уговора о продаји друштвеног капитала друштвеног предузећа за п. в. Ђ. и а. ј. Х. а. П. у реструктурирању од 11.04.2006. године. Наведени уговор закључен је између К. п. л., који су чинили овде тужилац и два правна лица из Л. означена у тужби као умешачи на страни тужиоца и тужена Агенција. Наведени уговор је 09.01.2009. године раскинут у складу са чланом 41А Закона о приватизацији о чему је тужена обавестила купца капитала. Чланом 10. тачка 2. Уговора стране су уговориле да у случају спора прихватају надлежност Спољнотрговинске арбитраже Привредне коморе Србије према правилима те арбитраже.

Обзиром на приговор ненадлежности суда истакнут од стране тужене, првостепени Привредни суд у Београду се огласио ненадлежним и тужбу одбацио, позивајући се на одредбу члана 16. став 1. и 2. ЗПП, а другостепени суд је одлуку првостепеног суда потврдио са позивом на одредбу члана 14. Закона о арбитражи којом је прописано да ће се суд коме је поднета тужба у ствари која је предмет споразума о арбитражи огласити ненадлежним и одбацити тужбу по приговору странке који мора да буде поднет пре упуштања у расправљање о предмету спора, осим ако утврди да је споразум о арбитражи очигледно ништав, да је без дејства или да га није могуће извршити.

Правилност примене наведене одредбе Закона о арбитражи не може се испитати, јер нижестепени судови нису утврђивали да ли је споразум о арбитражи у конкретном случају правно ваљан или је ништав, јер сама чињеница да је пред Спољнотрговинском арбитражом Привредне коморе Србије вођен спор по тужби овде тужене Агенције против К. као купца капитала, о исплати уговорне казне по истом уговору не значи и да је предметни спор по тужби једног од чланова К. који је домаће правно лице, против тужене Агенције са тужбеним захтевом за утврђење да је уговор о продаји капитала Х. А. из П. на снази и да производи правно дејство, спор подобан за арбитражу.

Одредбом члана 5. Закона о арбитражи прописано је да се арбитража може уговорити за решавање имовинског спора о правима којима странке слободно располажу, осим спорова за које је одређена искључива надлежност суда. Свако физичко и правно лице може да уговори арбитражу укључујући и државу, њене органе, установе и предузећа у којима она има својинско учешће. Арбитражу може да уговори свако ко у складу са одредбама Закона који уређује парнични поступак има способност да буде странка у поступку.

Предметни спор проистиче, односно у вези је са уговором о продаји друштвеног капитала субјекта приватизације. Основано ревидент указује да спор проистекао из таквог уговора није увек и само имовинскоправни спор о правима којима странке могу слободно располагати. Уговор о продаји друштвеног капитала је сложен уговор закључен на основу јавноправних овлашћења тужене Агенције, а његова садржина има имовинскоправне и статусноправне елементе. Те специфичности ограничавају примену општег режима уговорног права на све елементе уговора о продаји друштвеног капитала субјекта приватизације. Статусно правни елементи уговора о продаји друштвеног капитала регулисани су Законом о приватизацији и подзаконским актима о продаји друштвеног капитала у вези са релевантним одредбама Закона о привредним друштвима и тада важећег Закона о регистрацији привредних субјеката. Тим елементима уговорне стране не могу слободно располагати па ни

уговарати надлежност арбитраже јер је то супротно члану 5. став 1. Закона о арбитражи.

Нижестепени судови нису ценили арбитрабилности предметног спора имајући у виду предмет тужбеног захтева и цитирану одредбу Закона о арбитражи. Такође нису ценили да је тужилац у овом спору домаће правно лице против Агенције за приватизацију Републике Србије која је такође домаће правно лице, па се ради о спору без међународног елемента, а Спољнотрговинска арбитража при Привредној комори Србије је у смислу Правилника о спољнотрговинској арбитражи при Привредној комори Србије институција која врши мирeње и решава спорове из међународних пословних односа када је уговорена њена надлежност. То што су у тужби наведена два страна правна лица као умешачи, мада у поступку нису у том својству учествовали, не утиче на квалификацију да је предметни спор без страног елемента.

У поновљеном поступку првостепени суд ће утврдити све релевантне чињенице за оцену арбитрабилности предметног спора, након чега ће донети и нову одлуку о тужби или тужбеном захтеву.

На основу изложеног, нижестепена решења су морала бити укинута применом члана 416. став 2. у вези са чланом 420. став 6. ЗПП и враћена првостепеном суду на поновно суђење.

**Председник већа-судија,
Бранко Станић,с.р.**